

UDC 633.71(04)

14 Симпозиум за тутун
Охрид 2 - 3 октомври, 1988

P-11-14
XIV Symposium on tobacco
Ohrid 2 - 3 October, 1988

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
REVIEW OF WORKS

ИНСТИТУТ ЗА ТУТУН - ПРИЛЕП, 1988
TOBACCO INSTITUTE - PRILEP, 1988

UDC 633.71

14 Симпозиум за тутун – Охрид, 2–3 октомври, 1988
XIV Symposium on tobacco – Ohrid 2–3 October, 1988

Зборник на трудови
Review of works

Институт за тутун – Прилеп – Југославија
Tobacco Institute – Prilep–Yugoslavia

UDC 631.52:633.71

НОВИ ДОСТИГНУВАЊА ВО СЕЛЕКЦИЈАТА НА ОРИЕНТАЛСКИ ГЕНОТИПОВИ

К. Наумоски, А. Корубин – Алексоска
Институт за тутун – Прилеп

ВОВЕД

Создавањето на нови генотипови тутун, со посупериорни својства во однос на сортите што се одгледуваат во праксата, е перманентна задача на селекцијата. Повеќе години наназад направени се напори во тој правец, па се добиени хомозиготни генотипови кои беа предмет на нашите испитувања во текот на 1987 година. За да се добијат нови својства беа користени повеќе генотипови како на пр. трапезунд 161, флорија и други ориенталски сорти.

МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД НА РАБОТА

Предмет на нашите испитувања беа генотиповите П4, П96, П159 и П 167, а како стандард служеше сортата П 10 – 3/2. Расадот беше произведен на вообичаен начин. Опитот беше поставен на 15.06.1987 година по методот на случаен распоред во три повторувања на растојание 45 x 15 см. Кога тутунот го достигна максималниот развој беа проучувани повеќе квантитативни својства.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Од сите испитувани генотипови со најголема височина на стракот се карактеризира генотипот П 159 чијашто височина е сигнификантна за 1% во однос на стандардот. Сигнификантност за 5% констатирана е кај генотипот 167.

Висина на стракот
Height of the stalkТабела 1
Table 1

Генотипови Genotypes	$\bar{x} \pm s\bar{x}$	S	SV
П 10 – 3/2	39,5 + 0,65	6,22	15,75
П 96	41,5 + 0,77	7,32	17,64
П 167	43,4 + 1,59	6,57	15,14
П 159	47,1 + 1,40	6,26	13,29
П 4	42,6 + 1,41	5,72	13,42

LSD = 5% 3,10

2% 4,30

БРОЈ НА ЛИСТОВИ ПО СТРАК

Од извршените испитувања се дојде до констатација дека ни еден генотип нема сигнификантно поголем број на листови од стандардот, туку сите се на ниво на стандардот (Табела 2).

Број на листови по страк
Number of leaves per stalkТабела 2
Table 2

Генотипови Genotypes	$\bar{X} \pm s\bar{x}$	S	SV
П 10 – 3/2	28,35 – 0,54	4,19	14,78
П 96	28,6 + 0,56	4,32	15,10
П 167	30,97 + 0,55	4,25	13,72
П 159	29,38 + 0,45	3,54	12,04
П 4	28,78 + 0,52	4,09	14,21

LSD = 5% 2,87

1% 4,03

ДОЛЖИНА НА ЛИСТОВИТЕ ОД СРЕДНИОТ ПОЈАС

Најголема должина на листовите од средниот појас имаше генотипот П 4, но таа не е статистички оправдана во однос должината на листовите кај стандардот (Табела 3).

Должина на листовите од средниот појас
Length of the leaves of middle belt

Табела 3
Table 3

Генотипови Genotypes	$\bar{X} \pm s\bar{x}$	S	SV
П 10–3/2	22,08 + 0,32	3,07	13,90
П 96	21,71 + 0,31	2,95	13,59
П 167	21,45 + 0,27	2,59	12,07
П 159	24,12 + 0,22	2,15	8,91
П 4	24,13 + 0,29	2,78	11,06

LSD = 5% 2,70

1% 3,72

Должината на листовите од средниот појас кај другите генотипови е на ниво на стандардот.

ПОВРШИНА НА ЛИСТОВИТЕ ОД СРЕДНОТ ПОЈАС

Од сите испитувани генотипови најголема површина на листовите од средниот појас имаше генотипот П 159, којашто е сигнификантна за 5% во однос на стандардот (Табела 4).

Површина на листовите од средниот појас
Area of the leaves in middle belt

Табела 4
Table 4

Генотипови Genotypes	$\bar{X} \pm s\bar{x}$	S	SV
П 10–3/2	166,65 + 4,53	42,99	25,80
П 96	163,46 + 4,33	41,10	25,14
П 167	148,19 + 2,63	24,97	16,85
П 159	199,37 + 3,85	36,56	18,34
П 4	199,31 + 5,15	48,88	23,18

LSD = 5% 24,

1% 34

И генотипот П 4 има поголема површина на листовите од стандардо сигнификантна за 5%.

ПРИНОС НА СУВ ТУТУН ПО СТРАК

Највисок принос на сув тутун по страк постигнаа генотиповите П 159 и П 4 којшто е сигнификантен за 1% во однос на стандардот (Табела 5).

Принос на сув тутун по страк
Dry tobacco yield per stalk

Табела 5
Table 5

Генотипови Genotypes	Принос g/страк Yield g/stalk	Разлика – Difference	
		Апсолутна Absolute	Релативна Relative
П 10 – 3/2	11,11	–	100,00
П 96	13,16	2,05	118,45
П 167	12,88	1,77	115,93
П 159	14,41	3,30	129,70
П 4	13,95	2,84	125,56

LSD = 5% 1,66
1% 2,34

Приносот по страк на генотиповите П 96 и П 167 е сигнификантен за 5%

ПРОСЕЧНА ЦЕНА ПО КИЛОГРАМ СУВ ТУТУН/ДИНАРИ

Највисока просечна откупна цена по килограм сув тутун постигна генотипот П 167 во износ од 2.116 дин. којшто е за 287 динари повисока од стандардот. Но оваа разлика не е статистички оправдана (Табела 6).

Просечна цена по килограм сув тутун/динари
Average price of kg dry tobacco/dinars

Табела 6
Table 6

Генотипови Genotypes	Просечна цена Average yield	Разлика – Difference	
		Апсолутна Absolute	Релативна Relative
П 10 – 3/2	1.829	–	100,00
П 96	1.584	– 245	86,60
П 167	2.116	287	115,69
П 159	2.022	193	110,55
П 4	2.016	187	110,22

LSD = 5% 386
1% 541

Просечната откупна цена на другите генотипови е на ниво на стандардот.

ПРОЦЕНТУАЛНА ЗАСТАПЕНОСТ НА ВИСОКИТЕ
КЛАСИ (I, II, III)

Највисок процент на високи класи имаше генотипот П 167 којшто даде 77,83%, што е за 21,52% повеќе од стандардот и е сигнификантен за 1%. (Табела 7).

Процентуална застапеност на високите класи (I, II, III)
Percent of high classes (I, II, III)

Табела 7
Table 7

Генотипови Genotypes	Процент на високи класи % of high classes	Разлика – Difference	
		Апсолутна Absolute	Релативна Relative
П 10 – 3/2	56,31	–	100,00
П 96	53,12	– 3,19	94,33
П 167	77,83	21,52	138,22
П 159	74,18	17,87	131,74
П 4	71,14	14,83	126,34

LSD = 5% 13,42
1% 18,84

Линиите П 159 и П 4 покажаа сигнификантност за 5% во однос на стандардот.

ЕКОНОМСКИ ЕФЕКТ ПО ХЕКТАР/ДИНАРИ

Највисок економски ефект по хектар постигна генотипот П 159 којшто е за 1.193.377 динари повисок од стандардот, со сигнификантност од 5% (Табела 8).

Економски ефект по хектар/динари
Economic effect ha/din.

Табела 8
Table 8

Генотипови Genotypes	Економски ефект ha/din. Economic effect ha/din.	Разлика – Difference	
		Апсолутна Absolute	Релативна Relative
П 10 – 3/2	2.720.384	–	100,00
П 96	2.768.426	48.042	101,77
П 167	3.697.611	977.227	135,92
П 159	3.913.761	1.193.377	143,87
П 4	3.791.912	1.071.528	139,39

LSD = 5% 910.000
1% 1.278.000

Генотиповите П 167 и П 4 исто така постигнаа повисок економски ефект сигнификантен за 5%.

ДЕГУСТАТИВНИ СВОЈСТВА

Комисијата за дегустација при Тутунски комбинат – Прилеп, ООЗТ Фабрикација, изврши дегустација на мустрите и ги констатира следните пушачки карактеристики:

Резултати од дегустацијата
Results of degustation

Табела 9
Табле 9

Дегустациони компоненти Components of degustation	П 10 – 3/2	П 96	П 167	П 159	П 4
Иритација Irritation	18,70	18,20	18,30	18,20	18,40
Вкус Taste	18,10	18,10	18,20	18,20	18,10
Арома Aroma	17,00	17,70	17,50	17,30	17,60
Јачина Strength	13,50	13,30	13,50	13,50	13,40
Согорливост Combustability	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Компактност Compactibility	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Вкупно Total	75,30	75,30	75,50	75,20	75,50

П 10 – 3/2 – комплетна на пушење во однос на сите пушачки компоненти со пријатна, но не интензивна арома, со добра иритација и одличен вкус. Во однос на јачината припаѓа кон средно – јаките тутуни. Има одлична согорливост и компактност на пепелта.

Шифрите П 4, П 96, П 167 и П 159 припаѓаат во групата на ориенталски тутуни со посебен акцент при пушењето на типот прилеп, но се чувствува влијание на друга сорта. Во однос на пушачките својства (иритација, вкус и арома), се карактеризираат со добри пушачки својства кои малку отстапуваат од пушачките својства на типот прилеп.

ЗАКЛУЧОК

Во Институтот за тутун – Прилеп создадени се нови генотипови на ориенталскиот тип тутун: П 96, П 167, П 159 и П 4.

Основа на новите генотипови е стандардната сорта П 10 – 3/2.

Новите генотипови имаат нешто поголема висина на стракот во споредба со стандардот.

Бројот на листовите по страк кај новите генотипови е на ниво на стандардот П 10 – 3/2. Должината на листовите од средниот појас кај новите генотипови е иста како и кај стандардот.

Приносот на сув тутун по страк кај генотиповите П 159 и П 4 е повисок од стандардот и е сигнификантен за 1%, а кај генотиповите П 96 и П 167 е сигнификантен за 5%.

Највисок процент на високи класи (I, II, III) постигна генотипот П 167 со сигнификантност од 1%.

Економскиот ефект кај генотиповите П 167, П 159 и П 4 е сигнификантен за 5%.

Во однос на пушачките својства сите нови генотипови се сосема близу до стандардот П 10 – 3/2.

NEW ACHIEVEMENTS IN BREEDING OF THE ORIENTAL GENOTYPES

K.T. Naumoski, A. K. Aleksoska
Tobacco Institute – Prilep

SUMMARY

New genotypes of the oriental tobacco variety (P 96, P 167, P 159 and P 4) were obtained in Tobacco Institute in Prilep.

The basis for the new genotypes was the standard variety P 10 – 3/2.

The new genotypes are with a greater height per stalk as compared to the standard variety.

The number of leaves per stalk is similar to the standard variety.

Length of the leaves from the middle belt in the new genotypes is the same as that in the standard variety.

The dry tobacco yield per stalk in the genotypes P 159 and P 4 is higher than that of the standard and is significant for 1%, and in the genotypes P 96 and P 167 it is significant for 5%.

The highest percent of high classes (I, II, III) was obtained in the genotype P 167, with a significance of 1%.

The economic effect of the genotypes P 167, P 169 and P 4 is significant for 5%.

From the aspect of the smoking properties, all of the new genotypes are quite similar to the standard P 10 – 3/2.